

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Karl Nilsson, Kalrvik*
Härad: *Kinnaröd* Berättare: " " "
Socken: *Kalrvik* Berättarens yrke: *lantbrukare*
Uppteckningsår: *1964* Född år *1897* i *Kalrvik*

Ungdomens sammankomster och nöjesliv. s. 1-13. LUF 123

Ungdommens Sammankomster och Nöjesliv
Som barn räknades ungdomarna tills att de
konfirmerats, de konfirmerades det är som
de fylde 15 år. Efter denna tid räknades de ej
som barn utan började att gå tillsammans
med de äldre ungdomarna farer att föräldra-
na hade ett visst band på dem så att de fingo
ej gå var som helst utan föräldrarnas sam-
tycke. I många hem som de togo tjänst
hade husbonden samma rättighet särskilt
om föräldrarna bett honom hålla dem
hemma så mycket som möjligt. Efter konfir-
mations tiden fick de kläder som hade samma
utseende som de äldre pojkarna fingo lång-
byxor och kavaj förut kortbyxor till framemot
konfirmerations tiden. Flickorna längre kjolar
samt efter konfirmerationens fingo de sätta
upp håret med knut i nacken eller på annat

Sif 123

15/4-64

Sått innan konfirmationen voro de flätade
och flätan eller flätorna hängande nedåt ryggen.
Det sadet allmänt att den som spökar med sitt
hår får ett skalligt huvud. Den älder som en
ogift man eller kvinna inte deltog i ung-
dommarnas sammankomster var sällan
efter 30 år. Likaså så snart som de blevo
gifta upphörde de att deltaga.

På min ungdomstid 1914 fanns det ej många
tillsättningar ungdomarna samlades
i något vägsål i byn efter klockan 8 på
lördags eller söndagskväll. Ibland kunde det
vara någon som fyllt i att de fingo dansa
på någon lags i annat fall blev det dans
i vägsålet till ett dragspel eller munspel.
Ibland kunde det komma ungdomar
från någon angränsande by eller socken
och då kunde det hända att det blev ovännskap.

men ej av någon allvarligare slag.

Några föreningar förekomma ej annat än en
en skjutbana som på söndags eftermiddagarna
besöktes på hösten vid pris skjutningen
anordnades kaffe och dans. Nyckterhetsföre-
ning bildades på 1930 talet genom initiativ från
från en gransöcker. Hederslöv.

Så förekom hopalågnins pippar då pojkar
hyrde in sig hos någon husägare där dans och
och kaffe serverades då bjöds flickorna. En
annan gång var det flickorna tur att ordna
med tillställningen på des så förekom sprit
men någon orda blev det sällan.

De kvällar ungdommen samlades var lördags,
och söndagskvällar, annan dag jul, påsk, pingst,
valborgs måsefton, midsommarafton.

En marknad som besöktes var Hultamarkna-
den då ungdomarna fingo marknadsfritt

på eftermiddagen. Det som även besöktes var
Ronneby som var folk söndag Toria Bonnadagen
som infaller 3:e böndagen den 5 juli då var det
bellighets resa till Ronneby. När sedan
bilarna kommo blev det gemensamhets
resor på någon lastbil till någon främmande
ort. Ibland kunde det hända att när de bytte
på någon gård och där fanns ungdommar att
några stycken samlades om kvällen på gården
för att på kvällen hjälpa till att ösa luten på
bygkaret om vardags kvällarna var man
annars i regel hemma arbetet upphörde
ej förrän klockan 8 på kvällen och när kvälsma-
ten var intagen var det dags för att lägga sig
och stiga upp klockan 6 fm. Här var en bonde
som ställt en dräng och han tog pritt kl 7
Så sade bonden egentligen her jag haft många
drängar men aldrig någon som tagit pritt

före klockan 8. Vid sammankomster var det
huvudsakligen Dans som förekom såsom vals,
Schottis, polka, Slambo. Bjudde upp till dans gå
fram till flickan bega sig och säga får jag bo
Kortspel förekom, om penningar saknades
kunde man spela kort om flickor. Då sade den
som skulle sätta jag sätter den eller den, De
spel som förekommo var fem kort och Tjugue-
ett samt sällskapsspel som Dalmas. Fyrman-
na talva. Plocktalva, Rödskägg.

Teater började man inte här att spela förän
omkring 1930 då en JMF Förening bildades
Marknader som besöktes var hullamarknaden
Sommarmarknaden i Växiö. i Växiö spelades
nästan alltid den dagen vårmåningarna
ibland någon Cirkus, Starell samt lyckobrev
På Hullamarknaden brukade vara tittskäp
jag vet att där var ett vari Rysk-japanska kriget

visades för 5öre för varje så var där karamell försäljare
sockäpenna kåringar lyckobrevs försäljare som
hade en pågel till att välja ett rätt brev, Samt en
del original som gingo där en av dem kallades
Hopp. Samt en del komiska från trakten.

På en hullamarknad före 1900 var där en som
frågade Länsmannen som upprätt höll ordning
en om han fick skena, Länsmannen
svarade, skena bäst du vill, Han tog då en
dragkärva sprang över lerfat bleckbunkar
krukor sprang mot tält, Så sade Länsmannen
till honom vad läger du dig till Lobbe, Jo
sade han, så går det till Tao di Skena.

En annan gång hade han gått in i en tom mark-
nadsbod och föreställde hur de bakar kakor han
trillade satte dem i ugnen och innan han
började att trilla tog han sig med handen
i baken till marknadsfolkets nöje så var

där spåkåringar som spåde ungdommarna
lyckobrev spel med tärningar skjutbana
på kvällen blev det dans på närmaste dans-
bana. Pojkarna bjöd i de flesta fall flickorna
på nöjen, Folkpark Saknades Dansbanan
ägdes av ungdommen som hade byggt den
gemensamt på dansbanan var fri dans och
fritt inträde Pojkarna bjöd upp flickorna
om ej spelmannen bestämde att det var
damerna som bjuder, Spelmannen var från
trakten och spelet var ett dragspel, och ibland
pojkarna fans det för det mesta någon spel-
kunnig som kunde avläsa spelmannen.
Flickorna stodo samlade i en skock och
pojkarna i en annan, Sista dansen var
damerna som bjöd upp. Och då sade spelman-
nen sista valsen damerna bjuder. Något
före och under denna dans samlades spelpengar

upp de gick någon omkring med en hatt eller mäs-
sa och pänger lades i den 5-10-25 öringar frivilligt
Men hade de pengar var det ej många som draga
sig för att lägga var det någon som smet fick
han höra det nästa gång, De förärfäknings
medel som användes var Cykel eller fick man
gå. Pojkarna hade som regel Cykel som de
skaffade sig när de blevo 17-18 år antingen
tjänade de sig den eller köptes den av föräldrarna
om sonen var hemma på gården och där behöv-
des. Skulle pojken till någon tillställning
var det många gånger så att en flicka fick åka
på ramen emellan sadeln och styret fanns
ej Cykel gick man till fots i och med Cykeln
besöktes orter längre bort. På vintern tillställes
någon gång slädparti då byns ungdom körde
någon mil med hästar och släde varefter dens
och mat var ordnat i någon bondgård korinaden

delades upp på deltagarna. Jag har hört att släd
partierna härstammar från långt in på 1800
talet. Det första skjutben som körde telen
han körde ensam på den skjutben och satte på
en tunna och kallades Backus på tunnan
nästa skjut var spelmän därefter kommer
de övriga på sina skjutbar varefter de samlas
i lekstuen. Flickorna använde ej någon sprit
däremot förekom spriten nästan allmän
bland pojkar. Några fritids sysselsättningar
är det ej många böcker lånades sin emellan
något bibliotek fanns ej tidningar vora spar-
samma i somliga hem fanns de men i de fläs-
ta saknades de. En tidning som var efter-
traktad var brokiga blad följde aftonbladet
som bilaga. Någon kursverksamhet förekom
ej förän omkring 1925 Då en Juleförening
bildades och kurser ordnades Teater spelades

och gemensamma resor ordnades.

De flästa åkten & kapen varo personerna från den egna församlingen eller personer från angränsande församling. De ville gärna känna till den släkt varifrån den härstammade och hur den hade uppfört sig samt huruvida dess ekonomi var. Men det förekom även att två kunde bliva bekanta långt från socknens gränser, hade de släkt eller vänner längre bort sålsade de på släkten och då kunde bekant & kap bliva med en helt obekant. Likaså kommer många ut på tjänst till främmande ort och där bekanta sig med den ungdom som fanns på den trakten och de kunde åkten & kap följa.

På min ungdoms tid hade det nästan upphört att det ej passade sig att gifta sig utom stället så att en bondpojke skulle gifta sig med

en bondflicka nog spelade förmögenheten en viss roll och att de gärna ville gifta sig till förmögenhet och där bidraga föräldrarna och så genom att de ivrade för att det skulle bli äkten-skap med dem för att de voro jämgoda. Men uteslag förekommo och i många fall blev det att de blevo tvungna och det var en stor skam att föda barn utom äkten-skapet.

Förlovringen var av olika längd när de kunde få ett hem eller arbete som var stadigvarande gifte de sig. Förlovringen var för det mesta. Nyårsafton Midsommarsafton Pingstafton då de reste till staden och köpte ringar förlovringskalas förekom i enstaka fall. annars var det endast föräldrarna och de nyförlovade som samlades i flickans hem. När de blevo förlovade ansågs det som

mera passande att vara tillsammans.

Förberedelser till äktenskap var att försöka spara pengar och bo till kommande äktenskap flick^{en} sy och väva. Som jag hörde en äldre kvinna säga som hade flera döttrar. Hon sade nej har de varit ute och tjänat i flera år. Men i vinter skall de vara hemma och göra ihop lätet i sängarna. Det låter galet men hon menade de skulle väva och sy som lakan örngott och varje handa. I de flästa hemmen fingo barnen hemgift, flickorna kläder sängkläder och ibland en ko. Pojkarna brukt^{styg} djeer såd och det som tillhörde det kommande arbetet som han skulle utföra hemgiften beständes av tillgångarna i hemmet varifrån de nygifta kommo. Ungdomarna trivdes i den trakt som de voro uppföda i utflyttade var det i de fall som

de fingo arbete på annat håll och ibland kunde
de tjäna mera än i hemorten. Men så snart
fyllfålle kom att de fingo sin utkomst i
hemtrakten återvände de. I stort sett uppförde
sig ungdommen sig väl ibland kunde det
hända att ett slagsmål förekom emellan
så att knytnåvar och snusdosor komma till
användning men ytterst sällan att det blev
något åtal utan det redade upp sig själv